

■ RGT Sphinx Duo-majsene står flot, og mellem rækkerne har Focus Ultra været hård ved det ALS-resistente rajgræs, som truede med at braklægge marken. Rune Stigsgaard Nissen (til venstre) og Søren Severin fra BASF har grund til at smile.

Fotos: Kasper Stougård

■ Kernemajs bliver crimpet og ensileret i to indendørs plansiloer på Vonsmose. Ved udtagning fra stakken bliver det blandet med valle og pumpet ud til slagtesvinestaldene, som ligger op til 2,5 kilometer væk.

Da Boxer, Cossack og Maister måtte give op, kastede driftsleder Hans Jacob Thaysen sig over en ny majs sort for at få bugt med en ellers næsten uoverkommelig udfordring med ALS-resistent italiensk rajgræs.

PLANTER

Kasper Stougård
kasper@effektivtlandbrug.dk

■ Det er ikke majsmarker, der er flest af på de her kanter. Vi befinder os på en egn, hvor der er langt mellem kvæggårdene, og jorden er mest JB 5, 6 og opefter. Men på Vonsmose syd for Haderslev er majs populær både i stalden og i sædskiftet, og i år gør de sig deres første erfaringer med en ny sort, som skal løse et problem, der ikke kun på Vonsmose er stigende.

Det er Jens Peter Nissen, der ejer og driver ejendommen med 780 hektar planteavl og 770 årssøer og en full-line-produktion. Vi møder hans søn Rune Stigsgaard Nissen i én af majsmarkerne.

- Vi har cirka 250 hektar med kernemajs. Det er et sindssygt godt foder til slagtesvinene, siger Rune Stigsgaard Nissen.

Han fortæller, at de næsten altid høster over 10 tons våd afgrøde pr. hektar i kernemajs. Sidste år var udbyttet mellem 14 og 15 tons. Majsene bliver crimpet og ensileret i to store plansiloer.

- I starten havde vi kun majs på de lettere jorde, men nu har vi det med rundt på alle vores marker. På det stiveste jord er det en kæmpe fordel, at vi snitter de der 20-25 tons halm pr. hektar. Det gør en masse godt for jorden, siger Rune Stigsgaard Nissen, der fortæller, at de har dyrket og fodret med kernemajs siden 2008.

Et grønt tæppe

Græsukrudt er ikke et ukendt problem på den stærke jord syd for Haderslev. I den her mark registrerede driftsleder Hans Jacob Thaysen det første italienske rajgræs, da der var vinterbyg i 2018. Efter vinterbyggen blev der som vanligt sået raps, som fik 1,25 liter Kerb pr. hektar.

Det havde god effekt, og den efterfølgende afgrøde blev vinterhvede. Trods indsatsen med Kerb kom græsukrudtet igen i hveden, som blev behandlet med Boxer i efteråret og efterfølgende med Cossack i foråret.

- Vi tog det ikke alvorligt nok på det tidspunkt. Jeg havde ikke forestillet mig, at det kunne gå så galt så hurtigt. Set bagklogskabens klare lys skulle vi jo have sat ind noget før, siger Hans Jacob Thaysen.

For at få sædskiftet til at hænge sammen fortsatte han som vanligt, og der blev etableret andenårshvede i marken. Behandlingsstrategien med Boxer og Cossack blev gentaget. Men græsproblemet blev kun værre.

VONSMOSE

- 770 årssøer og full-line-produktion
- 780 hektar planteavl
- Kernemajs har været dyrket på ejendommen siden 2008 og udgør cirka 250 hektar
- Ejet af Jens Peter Nissen
- Beliggende syd for Haderslev

■ De gråbrune skeletter af italiensk rajgræs står tæt mellem majsrækkerne. Selv de tilbageværende grønne blade slipper let planten, når man trækker i dem.

Vonsmose afprøver særlig majsstort:

- Det var det her eller braklægning

I foråret 2022 blev hele marken sprøjtet med glyphosat forud for harvning, og der blev sået majs. Glyphosat-sprøjtningen virkede, men fremspiringen af italiensk rajgræs fortsatte – også efter majsen var etableret.

- Vi sprøjtede med MaisTer, men der var stort set ingen effekt. En del af marken endte med at være helt grøn af italiensk rajgræs, og vi høstede stort set ikke noget majs i det område, siger Hans Jacob Thaysen.

Det eller braklægning

Han vidste, at der skulle noget andet til. Der kunne dårligt herske tvivl om, at rajgræsset havde udviklet resistens overfor ALS-midlerne. Han drøftede problemet med sin planteavlskonulent, som opfordrede ham til at tage fat i Søren Severin fra BASF.

- Det var ham, der fortalte mig om RGT Sphinx Duo, og så var jeg ikke i tvivl. Det var det her eller braklægning. Der var ikke andre muligheder, siger Hans Jacob Thaysen.

Den beslutning ser ud til at være et vendepunkt på denne dag først i juli, hvor vi besøger majsmarken ved Vilstrup Kirke. Duo-majsen fra RGT adskiller sig nemlig fra andre majsstorter på et centralt punkt. Sorten kan tåle Focus Ultra og tilbyder derfor en mulighed for at bekæmpe italiensk rajgræs, der har opbygget resistens mod ALS-midlerne.

Marken er sprøjtet med Focus Ultra for 20 dage siden, og det italienske rajgræs står som forkrøblede, gråbrune skeletter. Få blade har stadig et grønt skær, men rykker man i dem, slipper de planten uden modstand. Søren Severin er mere end tilfreds med resultatet.

- For at reducere frøpuljen skal vi gerne have en effekt på 96-97 procent. Her ligger vi jo tæt på 100, lyder hans begejstrede vurdering.

Har spredt sig til nabomark

Rune Stigsgaard Nissen peger over i nabomarken for at vise, hvor voldsom konsekvenserne af ukrudtsproblemer er.

- Vi har slået de yderste 20 meter i hvedemarken af, og vi slår den igen om et par dage, siger han.

I det 20 meter brede bælte står en tæt bestand af italiensk rajgræs, som er kommet til med vinden fra den mark, vi står i.

- Vi har lige taget 200 hektar ind i forpagtning, og her er der også store problemer med græsukrudt. Det her ser ud til at være en løsning, vi kan bruge hele vejen rundt, siger Rune Stigsgaard Nissen.

Kan leve med mindre udbytte

Som på mange andre lokaliteter i landet lover majsen på Vonsmose godt i

år. Stænglerne er store og kraftige, og på de bedste steder i marken når de Rune Stigsgaard Nissen til brystet. RGT Sphinx Duo blev valgt på grund af sine egenskaber i kampen mod rajgræsset, så udbyttet er ikke det vigtigste.

- Vi kan godt leve med et mindre udbytte i forhold til den mest optimale sort, når vi får den her effekt. Men indtil videre ser det virkelig lovende ud, siger Rune Stigsgaard Nissen.

Til sæsonen 2022 var udbuddet af RGT Sphinx Duo-udsæd begrænset, men Søren Severin fra BASF forventer, at det bliver større til kommende sæson.

- Vi har haft repræsentanter fra forædleren på besøg i Danmark for at vise, hvad det er for en udfordring, vi står med. Og de er opmærksomme på, at efterspørgslen på sorter med de her egenskaber godt kunne stige, siger Søren Severin, der også fortæller, at der kan være endnu en Duo-sort på vej på markedet.

Og på Vonsmose er der lige nu ingen tvivl om, at Duo-sorterne fremover kunne blive en fast del af sædskiftet.

- Jeg regner med, at vi i hvert fald skal have til 70 hektar til næste sæson, siger Rune Stigsgaard Nissen. Marken, vi står i, får endnu et år med Duo-majs. For frøpuljen i marken kræver opmærksomhed i mange år endnu.

■ De gråbrune skeletter af italiensk rajgræs står tæt mellem majsrækkerne. Selv de tilbageværende grønne blade slipper let planten, når man trækker i dem.

■ Bekæmpelsen af italiensk rajgræs med Focus Ultra har taget livet af tæt på 100 procent af planterne.

■ Sidste år var et stort område i marken et grønt tæppe af italiensk rajgræs. Her var majsudbyttet meget begrænset. Foto: Hans Jacob Thaysen

MARKENS HISTORIK

- 2018: Vinterbyg – lidt italiensk rajgræs registreres
- 2019: Raps – sprøjtes med 1,25 liter Kerb pr. hektar. God effekt
- 2020: Vinterhvede – en del græs registreres. Marken sprøjtes med Boxer i efterår og Cossack i foråret. Dårlig effekt mod rajgræsset
- 2021: Vinterhvede – tiltagende bestand af græs. Fortsat dårlig effekt af Boxer og Cossack
- 2022: Majs – glyphosat forud for etablering. God effekt, men fremspiring fortsætter. MaisTer efter etablering. Stort set ingen effekt. En del af marken giver stort set intet udbytte
- 2023: RGT Sphinx Duo-majs – glyphosat og pløjning. Sprøjter med lav dosis MaisTer samt Tocalis og Harmony mod tokimbladet ukrudt. Sprøjtet med Focus Ultra mod italiensk rajgræs den 16. juni